

2005 İLKÖĞRETİM TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM (5.Sınıflar) PROGRAMI ÖĞRENME ALANLARININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Mehmet TEMİZKAN*

Hasan BAĞCI**

Özet

Millî Eğitim Bakanlığı 2005 yılında yeni İlköğretim Türkçe Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programı'nı hazırlamıştır. Bu program giriş, vizyon, temel yaklaşımlar, programın özellikleri, yapısı, genel amaçlar, temel beceriler, öğrenme alanları, kazanımlar, Atatürkçülük, etkinlikler ve açıklamalar bölümlerinden oluşmaktadır.

İlköğretim Türkçe Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programı'nda yapılandırıcı yaklaşım merkez olarak alınmıştır. Bunun yanında programda öğrenci merkezli öğrenme yaklaşımı ile çoklu zekâ kuramından da yararlanılmıştır. Programda dil bilgisi ayrı bir öğrenme alanı olarak ele alınmamış, diğer öğrenme alanları içinde verilmiştir. Ayrıca şekil, sembol, resim, grafik, tablo, beden dili, doğal ve sosyal olaylar gibi görselleri okuma, anlama ve yorumlamayı kapsayan görsel okuma ve görsel sunu programda ayrı bir öğrenme alanı olarak ilk kez ele alınmıştır.

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim 5. sınıf öğretmenlerinin 2005 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan okuma, yazma, konuşma, dinleme, görsel okuma ve görsel sunu öğrenme alanları hakkındaki görüşlerini tespit etmektir. Bu amaçla 110 öğretmene toplam 30 maddeden oluşan bir anket uygulanmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve 10.0 SSPS istatistik programı kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuçta öğretmenlerin genel olarak anketteki maddelere olumlu görüş bildirdikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Türkçe Dersi Öğretim Programı, Dil bilgisi, görsel okuma ve görsel sunu

Giriş

Günümüzde bilim, teknik, sanat, ekonomi, iletişim gibi alanlarda insanoğlunun yetişmekte zorlandığı gelişme ve değişimler yaşanmaktadır. Bu durum, bireyin bilgi kaynaklarına ulaşmasını, bilgiyi yorumlamasını, onu yapılandırarak yeniden üretmesini ve uygulamasını gerektirmektedir. Bu becerilerle donatılmış insan gücünün yetiştirilmesi için çağdaş, bilgi ve iletişim teknolojileriyle uyumlu, bireyi merkez olarak algılayan, yurt ve dünya sorunlarına yönelik çözümler üreten eğitim ve öğretim programlarına ihtiyaç vardır. Bu türdeki programların amacı bireyleri temel hak

* Dr.; Mustafa Kemal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

** Dr.; Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Eğitim Fakültesi

ve özgürlüklerinin bilincinde olan, başkalarının hak ve özgürlüklerini koruyan, bilinçli, hoş görülü, eleştirel ve yaratıcı düşünebilen; içinde yaşadığı topluma ve tüm insanlığa karşı görev ve sorumluluklarının farkında olan ve bunları yerine getiren; katılımcı ve bilinçli vatandaşlar olarak yetiştirmektir.

Sağlıklı bir iletişim süreci, sürekli değişen ve yenilenen bilginin takip edilmesinde, paylaşılmasında ve üretilmesinde tartışılmaz bir öneme sahiptir. Eğitim öğretim faaliyetlerinde de aynı durum söz konusudur. Öğrencilerin iletişim kurmalarında, bilgi edinmelerinde ve kendilerini her yönden geliştirmelerinde dilin önemli bir yeri bulunmaktadır. Dil, öğrencilerin çevrelerindeki olayları sorgulayarak karar vermesine, farklı açılardan bakarak olayları değerlendirmesine, sosyalleşmesine ve çağdaşlaşmasına büyük katkı sağlamaktadır. “Dil öğretiminde amaç, bireylerin ifade yeteneklerini geliştirmek, diğer insanlarla iletişimlerini sağlamak ve sahip olunan kültürü kuşaktan kuşağa aktarmaktır. Böylece dil, insanları birbirine yaklaştıran en güçlü araç konumuna gelmektedir” (Kavcar, 1996: 16). Bu nedenle öğrencilerin; dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu ile ilgili temel dil becerilerini kazanmaları gerekmektedir (MEB. 2005: 13). Bu bakımdan Millî Eğitim Bakanlığı 2005 yılında yeni ilköğretim Türkçe Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programı’nı hazırlamıştır.

Eğitim öğretim programlarında çağın gereklerini, bilimsel gelişmeleri, değişen dünya ve ülke koşullarını bireye aktarmak ve bireyi yaşadığı hayata uyumlu kılmak amacıyla bazı düzenleme ve değişiklikler yapılmaktadır. 2005 Türkçe Dersi Öğretim Programı da genel olarak bu amaçlardan yola çıkmış ve öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu becerilerini kazanmaları; bu becerileri kullanarak kendilerini bilişsel, sosyal ve duygusal yönlerden geliştirmeleri, etkili iletişim kurmaları, Türkçe sevgisiyle, istek duyarak okuma-yazma alışkanlığı edinmeleri amacıyla hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yetiştirilecek öğrencilerin anlama, sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, eleştirme, tahmin etme, analiz-sentez yapma ve değerlendirme, bilgiyi araştırma, keşfetme, yorumlama ve zihninde yapılandırma, kendini ifade etme, iletişim kurma, arkadaşlarıyla iş birliği yapma, tartışma, problem çözme, ortak karar verme ve girişimcilik gibi zihinsel becerileri kazanmaları hedeflenmektedir. Çünkü “Ana dili eğitimi, bir toplumun tarih boyunca oluşmuş hayat görüşünün, ahlakının, ulusal kültürünün çocuğa mal edilmesine, onun ulusallaşmasına yardım eder; bunun başlıca yolu da denilebilir” (Göğüş, 1993: 25).

İlköğretim Türkçe Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programı giriş, vizyon, temel yaklaşımlar, programın özellikleri, yapısı, genel amaçlar, temel beceriler, öğrenme alanları, kazanımlar, Atatürkçülük, etkinlikler ve açıklamalar bölümlerinden oluşmaktadır.

İlköğretim Türkçe Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programı’nın vizyonu Türkçeyi doğru ve etkili kullanan, kendini ifade eden, iletişim kuran, iş birliği yapan, girişimci ve sorun çözen, bilimsel düşünen, anlayan, araştıran, inceleyen, eleştiren, sorgulayan, yorumlayan, haklarını ve sorumluluklarını bilen, çevresiyle uyumlu, şartlandırmaya karşı duyarlı, okumaktan ve öğrenmekten zevk alan, bilgi teknolojilerini kullanan, üreten ve geleceğine yön veren bireyler yetiştirmektir (MEB. 2005: 14).

2005 Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda yapılandırıcı yaklaşım merkeze alınmakla birlikte, çoklu zekâ kuramı ve öğrenci merkezli öğrenme gibi çeşitli eğitim yaklaşımlarından da yararlanılmıştır. Nesnel bilgiyi tümüyle ya da büyük oranda redde-

den yapılandırıcı yaklaşım; uzlaşmayı, işbirliğini, kültürü, bilginin değişkenlik, geçicilik ve durumsallığını temel almakta, öznellik ve göreliliği vazgeçilmez ilkeler olarak sunmaktadır (Şimşek, 2004: 115). Yapılandırıcı yaklaşıma göre öğrenme sürecinde ön bilgileri harekete geçirme, gelişim düzeyini dikkate alma, etkili iletişim kurma, anlam kurma, uygulama ve değerlendirme önemli kavramlardır (MEB. 2005: 14).

İlköğretim Türkçe Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programının özellikleri genel olarak şu şekilde özetlenebilir.

1. Öğrencilerin sıralama, sınıflama, eleştirme, tahmin etme, ilişki kurma, analiz sentez yapma ve değerlendirme gibi zihinsel becerilerinin geliştirilmesine önem verilmektedir.

2. Öğrenme alanları günümüz dil eğitim anlayışına uygun olarak dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu başlıkları altında düzenlenmiştir.

3. Dil bilgisi ayrı bir öğrenme alanı olarak ele alınmamış, diğer öğrenme alanları içinde verilmiştir.

4. Yazı öğretimine birinci sınıftan itibaren bitişik eğik yazıyla başlanması ve bütün yazı çalışmalarının bitişik eğik yazı harfleriyle yapılması için gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

5. Öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınarak her öğrenme alanı için ayrı ayrı belirlenen etkinliklerle öğrencilerin süreç içinde değerlendirilmesi planlanmıştır. Kişisel değerlendirme formları, çalışma dosyası, gözlem formları gibi çeşitli değerlendirme formları da verilmiştir.

“Türkçe programları Türk insanının dil becerilerini geliştirerek bu dille yazılmış bilim ve sanat eserlerini anlayan, yorumlayan, değerlendiren ve kendine, topluma pay çıkarabilen bireyler yetiştirmek üzere hazırlanır” (Tosunoğlu ve Melanlıoğlu, 2004: 6). İlköğretim Türkçe Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programı’nda da bu hususlar göz önünde bulundurulmuş ve Türkçe dersinin genel amaçları; öğrencilerin Türkçeyi sevmelerini, doğru ve etkili kullanmalarını sağlamak amacıyla dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu becerilerini geliştirmek; anlama, sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, eleştirme, tahmin etme, analiz-sentez yapma ve değerlendirme gibi zihinsel becerilerini geliştirmek; söz varlığını zenginleştirmek; bilgiyi araştırma, keşfetme, yorumlama ve zihninde yapılandırma becerilerini geliştirmek; kişisel, sosyal, kültürel, ekonomik ve politik yönlerden gelişmelerini sağlamak; millî, manevî, ahlaki, tarihî, kültürel, sosyal, estetik ve sanatsal değerlere önem vermelerini sağlamak; yazılı ve sözlü ürünlerle Türk ve dünya kültürünü tanımalarını ve okuma, yazma sevgisi ile alışkanlığını kazanmalarını sağlamak şeklinde belirlenmiştir.

İlköğretim Türkçe Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programı öğrencilerde bazı temel beceriler oluşturmaya yönelik olarak hazırlanmıştır. Bu temel beceriler Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, problem çözme, bilgi teknolojilerini kullanma, kişisel ve sosyal değerlere önem verme şeklinde özetlenebilir.

İlköğretim Türkçe Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programı dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunudan oluşan beş öğrenme alanı üzerine

yapılandırılmıştır. Bu öğrenme alanları öğrencinin dili öğrenme, etkili kullanma ve bilgileri yapılandırma sürecini kolaylaştırmak amacıyla bir bütünlük içerisinde ele alınmış ve birbirleriyle ilişkilendirilmiştir. Şekil, sembol, resim, grafik, tablo, beden dili, doğal ve sosyal olaylar gibi görselleri okuma, anlama ve yorumlamayı kapsayan görsel okuma ve görsel sunu bu programda ayrı bir öğrenme alanı olarak ilk kez ele alınmıştır.

İlköğretim Türkçe Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programı'nda dil bilgisi, ayrı bir öğrenme alanı olarak ele alınmamış dil bilgisi konuları diğer alanlar içerisine dağıtılmıştır. Programda dil bilgisinin dile ilişkin kurallarının aktarılması yerine bu kural ve ilkelerin dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve sunu becerilerini destekleyici bir şekilde sezdirilmesi amaçlanmıştır. Programda öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirmeye yönelik olarak 52; konuşma becerilerini geliştirmeye yönelik olarak 52; okuma becerilerini geliştirmeye yönelik olarak 78; yazma becerilerini geliştirmeye yönelik olarak 67; görsel okuma ve görsel sunu becerilerini geliştirmeye yönelik olarak da 25 kazanım yer almaktadır. İlköğretim Türkçe Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programı'nda ayrıca öğretmenlere birer öneri ve örnek olması açısından her sınıf düzeyinde ders işleme etkinliklerine yer verilmiştir. Öğretmenler, öğrenci merkezli ve öğrenme sürecinde öğrencinin etkin bir rol üstlenmesini sağlayacak şekilde düzenlenmiş olan bu etkinlikleri bazı ekleme ve çıkarmalar yaparak sınıfta kullanabilirler.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın amacı, evreni, örneklemini, sınırlılıkları ile veri toplama araçları ve verilerin analizi konularında bilgiler verilmektedir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, ilköğretim okullarında çalışan 5. sınıf öğretmenlerinin 2005 Türkçe Dersi Öğretim Programı (5. Sınıflar) hakkındaki görüşlerini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda 5. sınıf öğretmenlerinin okuma, yazma, konuşma, dinleme, görsel okuma ve görsel sunu öğrenme alanları hakkındaki görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemini

Araştırmanın evreni Ankara ili merkez ilçelerinde bulunan ilköğretim 5. sınıf öğretmenleridir. Araştırmanın örneklemini ise Altındağ, Yenimahalle, Sincan, Gölbaşı, Keçiören ve Çankaya ilçelerinde görev yapmakta olan 110 öğretmen oluşturmaktadır.

Sınırlılıklar

1. Araştırma 2005 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan okuma, yazma, dinleme, konuşma, görsel okuma ve görsel sunu öğrenme alanları ile sınırlandırılmıştır.

2. Araştırma Ankara ili Altındağ, Yenimahalle, Sincan, Gölbaşı, Keçiören ve Çankaya ilçelerindeki ilköğretim okullarının 5. sınıf öğrencilerini okutan 110 öğretmenle sınırlandırılmıştır.

Veri Toplama Araçları

İlköğretim okullarında çalışan 5. sınıf öğretmenlerinin 2005 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan okuma, yazma, dinleme, konuşma, görsel okuma ve gör-

sel sunu öğrenme alanları hakkında sahip oldukları görüşleri tespit etmek amacıyla bir anket formu geliştirilmiştir. Anket likert tipte hazırlanmış ve anketteki maddeler “Hiç Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum”, “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde derecelendirilmiştir.

Anket formunda toplam 30 madde bulunmaktadır. Bu maddelerin 11 tanesi yazma becerisine; 5 tanesi dinleme becerisine; 3 tanesi konuşma becerisine; 8 tanesi okuma becerisine; 3 tanesi görsel okuma ve görsel sunu etkinliklerine yöneliktir. Bu anket formu, pilot çalışma için 52 öğretmene uygulanmış ve elde edilen veriler üzerinde geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır.

Anketin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

5. sınıf öğretmenlerinin 2005 Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda yer alan okuma, yazma, dinleme, konuşma, görsel okuma ve görsel sunu öğrenme alanları hakkındaki görüşlerini tespit etmek amacıyla geliştirilen anket formunun güvenilirlik derecesi, güvenilirlik analizi ile belirlenmiş ve alpha katsayısı ile sınanmıştır. Anketin güvenilirlik derecesi, yani alpha katsayısı ,9610 olarak bulunmuştur.

Anket formunun geçerliği ise faktör analizi ile sınanmıştır. Yapılan faktör analizi sonunda ankette yer alan soruların geçerli olduğu saptanmıştır. Ankette yer alan soruların faktör analizi sonundaki geçerlik dereceleri aşağıda verilmiştir.

Faktör Analizi Sonuçları

Maddeler	Sonuçlar	Maddeler	Sonuçlar
M1	,893	M16	,724
M2	,879	M17	,700
M3	,789	M18	,746
M4	,768	M19	,854
M5	,684	M20	,606
M6	,640	M21	,774
M7	,618	M22	,734
M8	,780	M23	,660
M9	,759	M24	,710
M10	,842	M25	,622
M11	,616	M26	,751
M12	,740	M27	,728
M13	,842	M28	,652
M14	,719	M29	,770
M15	,695	M30	,801

Veri Toplama Tekniği ve Verilerin Analizi

Geçerlik ve güvenilirliği tespit edilen anket formu, 110 öğretmene uygulandıktan sonra elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve verilerin analizinde 10.0 SSPS for Windows paket istatistik programı kullanılmıştır. Bu program yardımıyla anketteki maddelerin yüzdelik dilimleri ve frekansları belirlenmiştir.

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde 5. sınıf öğretmenlerinin 2005 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan yazma, dinleme, konuşma, okuma, görsel okuma ve görsel sunu öğrenme alanları hakkındaki görüşlerine ilişkin bulgular yer almaktadır.

1. Yazma Becerisine Yönelik Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

İlköğretim 5. sınıf öğretmenlerinin yazma becerisini geliştirmeye yönelik öğrenme alanına ilişkin sorulara verdikleri cevapların yüzde ve frekans dağılımları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1: Yazma Becerisine Yönelik Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulguların Yüzde ve Frekans Dağılımları

Maddeler	SEÇENEKLER										TOPLAM	
	1		2		3		4		5			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
M1	8	7,2	42	37,8	14	12,6	36	32,4	10	9	110	100
M2	12	10,8	37	33,3	6	5,4	47	42,3	8	7,2	110	100
M3	4	3,6	19	17	19	17,1	57	51,4	11	9,9	110	100
M4	6	5,4	19	17,1	35	31,5	39	35,1	11	9,9	110	100
M5	4	3,6	32	28,8	20	18	45	40,5	9	8,1	110	100
M6	6	5,4	32	28,8	25	22,5	36	32,4	11	9,9	110	100
M7	2	1,8	34	30,6	16	14,4	50	45	8	7,2	110	100
M8	6	5,4	37	33,3	20	18	31	27,9	16	14,4	110	100
M9	2	1,8	20	18	20	18	55	49,5	13	11,7	110	100
M10	2	1,8	28	25,2	15	13,5	52	46,8	13	11,7	110	100
M11	0	0	17	15,3	28	25,2	54	48,6	11	9,9	110	100

Öğretmenler “Yapılan etkinlikler sonucunda öğrencilerin anlamlı, kurallı, anlaşılır, dil bilgisi bakımından doğru cümleler yazma yetenekleri artmaktadır.” maddesine % 7,2 oranında hiç katılmıyorum, % 37,8 oranında katılmıyorum, % 12,6 oranında kararsızım, % 32,4 oranında katılıyorum, % 9 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Görüldüğü gibi öğretmenlerin % 45'i bu maddeye olumsuz görüş belirtirken olumlu görüş belirtenlerin oranı ise % 41,4'tür.

“Öğrenciler yapılan çalışmalar sonucunda yazılı anlatım çalışmalarında noktalama işaretlerini ve imla kurallarını daha uygun bir şekilde kullanabilmektedirler.”

maddesine öğretmenler % 10,8 oranında hiç katılmıyorum, % 33,3 oranında katılmıyorum, % 5,4 oranında kararsızım, % 42,3 oranında katılıyorum, % 7,2 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 49,5'i olumsuz görüş belirtirken % 44,1'i olumlu görüş belirtmiştir.

Öğretmenler "Öğrenciler yazılı anlatım çalışmalarında bitişik eğik el yazısını kullanabilme yeteneğini kazanmışlardır." maddesine % 3,6 oranında hiç katılmıyorum, % 17,1 oranında katılmıyorum, % 17,1 oranında kararsızım, % 51,4 oranında katılıyorum, % 9,9 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 61,3'ü olumlu görüş belirtmiştir.

"Öğrenciler yazılı anlatım çalışmalarında anlamını bildikleri kelimelerle birlikte yeni kazandıkları kelimeleri, atasözlerini, deyimleri ve özdeyişleri yerli yerinde kullanabilmektedirler." maddesine öğretmenler % 5,4 oranında hiç katılmıyorum, % 17,1 oranında katılmıyorum, % 31,5 oranında kararsızım, % 35,1 oranında katılıyorum, % 9,9 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye araştırmaya katılan öğretmenlerin % 46'sı olumlu görüş belirtirken, yaklaşık 1/3'ünün kararsız kaldıkları görülmektedir.

Öğretmenler "Öğrenciler yazılı anlatım çalışmalarında yazılarını giriş, gelişme ve sonuç bölümlerine göre düzenleyebilmektedirler." maddesine % 3,6 oranında hiç katılmıyorum, % 28,8 oranında katılmıyorum, % 18,0 oranında kararsızım, % 40,5 oranında katılıyorum, % 8,1 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 48,6'sının olumlu görüş belirttiği anlaşılmaktadır.

"Yazılı anlatımlarında (birleşik, basit) gibi farklı cümle yapılarını kullanabilmektedirler." maddesine öğretmenler % 5,4 oranında hiç katılmıyorum, % 28,8 oranında katılmıyorum, % 22,5 oranında kararsızım, % 32,5 oranında katılıyorum, % 9,9 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 42,4'ünün olumlu görüş belirterek katıldığı anlaşılmaktadır.

Öğretmenler "Öğrenciler yazılı anlatım çalışmalarında ana fikri yardımcı fikirlerle destekleyebilmektedirler." maddesine % 1,8 oranında hiç katılmıyorum, % 30,6 oranında katılmıyorum, % 14,4 oranında kararsızım, % 45 oranında katılıyorum, % 7,2 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 52,2'sinin olumlu görüş belirterek katıldığı anlaşılmaktadır.

"Öğrenciler kendi yazılarını içerik, şekil ve dil- anlatım yönlerinden düzeltebilmektedirler." maddesine öğretmenler % 5,4 oranında hiç katılmıyorum, % 33,3 oranında katılmıyorum, % 18 oranında kararsızım, % 27,9 oranında katılıyorum, % 14,4 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Oranlardan da anlaşılabacağı gibi öğretmenlerin % 42,3'ü bu maddeye olumlu görüş belirtmiştir.

Öğretmenler "Öğrenciler, yarım bırakılan bir metni, o metnin türünü dikkate alarak anlama uygun bir şekilde mantıksal bütünlük içinde tamamlayabilmektedirler." maddesine % 1,8 oranında hiç katılmıyorum, % 18 oranında katılmıyorum, % 18 oranında kararsızım, % 49,5 oranında katılıyorum, % 11,7 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Görüldüğü gibi öğretmenlerin % 61,2'si bu maddeye olumlu görüş belirtmiştir.

"Öğrenciler, yazılı anlatım türlerinde (deneme, hikâye, günlük, mektup...) uygun yöntem ve teknikleri kullanarak seviyelerine uygun yazılar yazabilmektedirler."

◆ Mehmet Temizkan/Hasan Bağcı

maddesine öğretmenler % 1,8 oranında hiç katılmıyorum, % 25,2 oranında katılmıyorum, % 13,5 oranında kararsızım, % 46,8 oranında katılıyorum, % 11,7 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenler % 58,5 oranında olumlu görüş bildirmişlerdir.

Öğretmenler “Öğrenciler, yazılı anlatımlarında sayfa düzeniyle ilgili kuralları uygulayabilmektedir.” maddesine % 0 oranında hiç katılmıyorum, % 15,3 oranında katılmıyorum, % 25,2 oranında kararsızım, % 46,8 oranında katılıyorum, % 9,9 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 56,7’si olumlu görüş belirtmiştir.

Türkçe öğretiminin temel amaçlarından birisi de, öğrencilerin yazılı anlatım becerilerini geliştirmektir. Yazmak; duyduklarımızı, düşündüklerimizi, tasarladıklarımızı, görüp yaşadıklarımızı yazı ile anlatmaktır. Konuşma gibi başkalarıyla iletişim kurmanın kendimizi anlatmanın yoludur (Sever, 2000: 24). Yazma becerisini mekanik olarak değil, eleştirel bir düşünce süreci olarak algılamak ve bilmek gerekir (Demirel, 1999: 43).

2005 Türkçe Dersi Öğretim Programı’nın öğrencilerin yazılı anlatım becerisini geliştirmeye yönelik genel durumunu belirlemeye yönelik hazırlanan maddelere araştırmaya katılan öğretmenlerin ortalama % 62’si olumsuz görüş bildirmiştir. Ayrıca bazı maddelerde kararsız görüş belirten öğretmenlerin oranının oldukça yüksek olması programın öğretmenler tarafından tam olarak anlaşılmadığı sonucuna da işaret etmektedir.

Öğretmen görüşlerine göre öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarındaki en önemli eksiklikleri yazılarında sağlıklı, düzenli bir plan yapmakta zorlanmalarındır. Öğretmenlere göre öğrenciler yazılarını giriş, gelişme ve sonuç bölümlerine göre düzenleyememektedir. Bu durum, yazılı anlatım çalışmalarında başka bazı sorunları da beraberinde getirmektedir. Yazılı anlatım çalışmalarında öğrencilerin dinledikleriyle okuduklarını iyi anlamaları ve zihinlerinde yapılandırmaları gerekmektedir. Bir yazıda belirli bir plan yoksa o yazının ana fikri tam olarak belirlenemez. Aynı zamanda ana fikri destekleyen yardımcı düşünceler de yazıda belirsizleşir. Ana fikri ve yardımcı fikirleri belirgin olmayan yazılarda mantıksal bütünlükten de söz edilemez. Ayrıca bir plan çerçevesinde yazılmayan yazılarda kelimeler doğru yerde ve anlamda kullanılamaz. Yazı gereksiz bir söz yığınından ibaret olur. Değişik yazı türleri kendilerine özgü planlar gerektirdiğinden öğrencilerden değişik türlerde yazılar yazmaları da beklenemez.

Öğretmen görüşlerine göre yazılarını belirli bir plan çerçevesinde düzenleyemeyen öğrenciler aynı zamanda yazılarında mantıksal bütünlük kuramamakta, değişik türde metinler yazamamakta, yazılarında ana fikri yardımcı fikirlerle destekleyememekte, ayrıca kelimeleri yerli yerinde ve doğru anlamda kullanamamaktadır. Bununla birlikte bu sorunların nedenlerini salt öğrencide, öğretmende veya programda aramamak gerekir. Bu araştırmanın alt amaçlarından biri de öğretmen görüşlerine göre İlköğretim Türkçe Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programı’nın öğrencilerin yazılı anlatım becerilerinin geliştirilmesindeki etkililiği tespit edebilmektir. Yukarıda belirtilen yazılı anlatım becerisiyle ilgili sorunların nedenleri ve çözüm önerileri üzerinde başka araştırmalar da yapılabilir.

2. Dinleme Becerisine Yönelik Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

İlköğretim 5. sınıf öğretmenlerinin dinleme becerisini geliştirmeye yönelik öğrenme alanına ilişkin sorulara verdikleri cevapların yüzde ve frekans dağılımları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2: Dinleme Becerisine Yönelik Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulguların Yüzde ve Frekans Dağılımları

Maddeler	SEÇENEKLER										TOPLAM	
	1		2		3		4		5			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
M12	10	9	22	19,8	17	15,3	59	53,2	2	1,8	110	100
M13	0	0	18	16,2	10	9	65	58,6	17	15,3	110	100
M14	0	0	16	14,4	26	23,4	55	49,5	13	11,7	110	100
M15	6	5,4	6	5,4	12	10,8	67	60,4	19	17,1	110	100
M16	2	1,8	26	23,4	16	14,4	55	49,5	11	9,9	110	100

Öğretmenler “Öğrenciler sınıf içinde yapılan etkinliklerde (dinleme amacını belirleme, dinlemeye hazırlık yapma, dikkatini yoğunlaştırma) gibi kuralları uygulayabilmektedirler.” maddesine % 9,0 oranında hiç katılmıyorum, % 19,8 oranında katılmıyorum, % 15,3 oranında kararsızım, % 53,2 oranında katılıyorum, % 1,8 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 55’inin olumlu görüş belirterek katıldığını söyleyebiliriz.

“Öğrenciler dinledikleri metinlerden hareketle metnin içeriğine ve sonucuna yönelik olarak tahminlerde bulunabilmekte, çıkarımlar yapabilmektedirler.” maddesine öğretmenler % 0 oranında hiç katılmıyorum, % 16,2 oranında katılmıyorum, % 9 oranında kararsızım, % 58,6 oranında katılıyorum, % 15,3 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 73,9’unun olumlu görüş belirterek katıldığını söyleyebiliriz.

Öğretmenler “Öğrenciler dinledikleri metinlerde ana fikir, yardımcı fikir ve diğer ayrıntıları çıkarabilmektedirler.” maddesine % 0 oranında hiç katılmıyorum, % 14,4 oranında katılmıyorum, % 23,4 oranında kararsızım, % 49,5 oranında katılıyorum, % 11,7 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 61,2’sinin olumlu görüş belirterek katıldığını söyleyebiliriz.

Öğretmenler “Öğrenciler, 5 N 1 K (ne, niçin, ne zaman, nasıl, nerede, kim?) kuralını uygulayarak dinlediklerinden anlam çıkarabilmektedirler.” maddesine % 5,4 oranında hiç katılmıyorum, % 5,4 oranında katılmıyorum, % 10,8 oranında kararsızım, % 60,4 oranında katılıyorum, % 17,1 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 77,5’inin olumlu görüş belirterek katıldığını söyleyebiliriz.

Öğretmenler “Öğrenciler anlatım türlerine (öyküleyici, betimleyici, bilgilendirici...) uygun olarak dinleme becerilerini uygulayabilmektedirler.” maddesine % 1,8 oranında hiç katılmıyorum, % 23,4 oranında katılmıyorum, % 14,4 oranında kararsızım,

◆ Mehmet Temizkan/Hasan Bağcı

zım, % 49,5 oranında katılıyorum, % 9,9 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 59,4'ünün olumlu görüş belirterek katıldığını söyleyebiliriz.

Bilgi edinme ve öğrenme yolu olarak dinleme, en etkin biçimde kullanılması gereken bir beceridir. Dinleme becerisi gelişmiş bireyler eğitim- öğretim süreçlerinde, diğer bireylere göre daha başarılı olabilmektedirler (Özbay, 2005: 12). Dinlemeyi ayrı bir öğrenme alanı olarak ele alan tek program olan 2005 İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı, öğrencilerin dinleme becerisini geliştirmek amacıyla önce dinleme kuralları üzerinde durmakta daha sonra da öğrencilere çeşitli etkinliklerle dinleme kazanımlarını edindirmeyi hedeflemektedir.

Günümüz ilköğretim kurumlarında öğrencilerin yeteri kadar dinleme ve izlemeye dayalı anlama becerisini kazanamadıkları bilinen bir gerçektir. Bunun için öğrencilere mutlaka dinleme ile ilgili beceri ve alışkanlıkların kazandırılması gerekmektedir. Bu işin için bir program hazırlanmalıdır. (Özbay, 2005: 13).

Elde edilen bulgulardan araştırmaya katılan öğretmenlerin 2005 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın öğrencilerin dinleme becerilerinin gelişimine olumlu katkılar sağladığına inandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenler, öğrencilerin dinleme becerisiyle ilgili kazanımlara büyük oranda ulaştıklarını düşünmektedir. Yazma kazanımlarına ulaşamadıkları belirtilen öğrencilerin dinleme kazanımlarına ulaşma düzeylerinin yüksek olması ilgi çekicidir. Bu durum, yazmanın dinleme becerisine göre daha etkin olmayı gerektirmesiyle açıklanabilir.

3. Konuşma Becerisine Yönelik Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

İlköğretim 5. sınıf öğretmenlerinin konuşma becerisini geliştirmeye yönelik öğrenme alanına ilişkin sorulara verdikleri cevapların yüzde ve frekans dağılımları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3: Konuşma Becerisine Yönelik Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulguların Yüzde ve Frekans Dağılımları

Maddeler	SEÇENEKLER										TOPLAM	
	1		2		3		4		5			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
M17	0	0	28	25,2	14	12,6	50	45	18	16,2	110	100
M18	0	0	26	23,4	18	16,2	54	48,6	12	10,8	110	100
M19	4	3,6	20	18	22	19,8	56	50,5	8	7,2	110	100

Öğretmenler "Öğrenciler, konuşmalarını belirli bir plan çerçevesinde düzenleyebilmektedirler." maddesine % 0 oranında hiç katılmıyorum, % 25,2 oranında katılmıyorum, % 12,6 oranında kararsızım, % 45 oranında katılıyorum, % 16,2 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 61,2'sinin olumlu görüş belirterek katıldıkları söylenebilir.

“Öğrenciler konuşmalarında konunun ana fikrini, yardımcı fikirlerini ve bunları destekleyici ayrıntıları vurgulayabilmektedirler.” maddesine öğretmenler % 0 oranında hiç katılmıyorum, % 23,4 oranında katılmıyorum, % 16,2 oranında kararsızım, % 48,6 oranında katılıyorum, % 10,8 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 59,4’inin olumlu görüş belirterek katıldıkları söylenebilir.

“Öğrenciler, konuşmalarını ortama ve arkadaşlarının seviyelerine göre düzenleyebilmektedirler.” maddesine öğretmenler % 3,6 oranında hiç katılmıyorum, % 18 oranında katılmıyorum, % 19,8 oranında kararsızım, % 50,5 oranında katılıyorum, % 7,2 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 57,9’unun olumlu görüş belirterek katıldıkları söylenebilir.

Konuşma düşüncelerin, duyguların ve bilgilerin seslerden oluşan dil aracılığıyla aktarılmasıdır (Demirel, 1999; 40). Konuşma duygu, düşünce ve dileklerin görsel, işitsel öğeler aracılığı ile karşımızdakine iletme, açıklamak, dışa vurmaktır (Taşer, 2000; 27).

Öğretmen görüşlerine göre öğrenciler, konuşmalarını ortama ve arkadaşlarının seviyelerine göre belirli bir plan çerçevesinde düzenleyebilmekte; konuşmalarında konunun ana fikrini, yardımcı fikirlerini ve bunları destekleyici ayrıntıları vurgulayabilmektedirler.

Elde edilen bu bulgulardan hareketle araştırmaya katılan öğretmenlerin 2005 Türkçe Dersi Öğretim Programı’nın öğrencilerin konuşma becerilerinin gelişimine olumlu katkılar sağlayıp sağlamadığını belirlemeye yönelik hazırlanan maddelere olumlu görüş bildirerek katıldıkları söylenebilir.

4. Okuma Becerisine Yönelik Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

İlköğretim 5. sınıf öğretmenlerinin okuma becerisini geliştirmeye yönelik öğrenme alanına ilişkin sorulara verdikleri cevapların yüzde ve frekans dağılımları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4: Okuma Becerisine Yönelik Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulguların Yüzde ve Frekans Dağılımları

Maddeler	SEÇENEKLER										TOPLAM	
	1		2		3		4		5			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
M20	6	5,4	26	23,4	13	11,7	55	49,5	10	9	110	100
M21	2	1,8	10	9	14	12,6	58	52,3	26	23,4	110	100
M22	4	3,6	16	14,4	21	18,9	58	52,3	11	9,9	110	100
M23	2	1,8	11	9,9	28	25,2	58	52,3	11	9,9	110	100
M24	6	5,4	16	14,4	24	21,6	51	45,9	13	11,7	110	100
M25	2	1,8	14	12,6	26	23,4	56	50,5	12	10,8	110	100
M26	2	1,8	7	6,3	30	27	54	48,6	17	15,3	110	100
M27	2	1,8	15	13,5	19	17,1	60	54,1	14	12,6	110	100

◆ Mehmet Temizkan/Hasan Bağcı

Öğretmenler “Öğrenciler okumanın amacına ve metnin türüne göre okuma tekniklerini (sorgulayarak okuma, göz atarak okuma...) uygulayabilmektedirler.” maddesine % 5,4 oranında hiç katılmıyorum, % 23,4 oranında katılmıyorum, % 11,7 oranında kararsızım, % 49,5 oranında katılıyorum, % 9 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 58,5’inin olumlu görüş belirterek katıldıkları söylenebilir.

“Öğrenciler yapılan etkinlikler sonucunda metinlere yönelik soruları daha kolay ve doğru bir şekilde cevaplayabilmektedirler.” maddesine öğretmenler % 1,8 oranında hiç katılmıyorum, % 9 oranında katılmıyorum, % 12,6 oranında kararsızım, % 52,3 oranında katılıyorum, % 23,4 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 75,7’sinin olumlu görüş belirterek katıldıkları söylenebilir.

Öğretmenler “Öğrenciler metinleri okurken giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinden hareketle her metnin planını daha rahat kavrayabilmektedirler.” maddesine % 3,6 oranında hiç katılmıyorum, % 14,4 oranında katılmıyorum, % 18,9 oranında kararsızım, % 52,3 oranında katılıyorum, % 9,9 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 62,2’sinin olumlu görüş belirterek katıldıkları söylenebilir.

“Okuma anlamayla ilgili olarak yapılan etkinliklerden sonra öğrenciler metinleri eleştirel ve sorgulayıcı bir bakış açısıyla okuyabilmektedirler.” maddesine öğretmenler % 1,8 oranında hiç katılmıyorum, % 9,9 oranında katılmıyorum, % 25,2 oranında kararsızım, % 52,3 oranında katılıyorum, % 9,9 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 62,2’sinin olumlu görüş belirterek katıldıkları söylenebilir.

Öğretmenler “Öğrenciler metinlerde yer alan önemli ifadeleri (neden-sonuç ilişkileri, karşılaştırmalar, benzetmeler, tanımlamalar...) ayırt edebilmektedirler.” maddesine % 5,4 oranında hiç katılmıyorum, % 14,4 oranında katılmıyorum, % 21,6 oranında kararsızım, % 45,9 oranında katılıyorum, % 11,7 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 57,6’sının olumlu görüş belirterek katıldıkları söylenebilir.

“Öğrenciler okudukları metinlerin konularını, ana düşüncelerini, yardımcı düşüncelerini ve destekleyici düşünceleri daha doğru bir şekilde tespit edebilmektedirler.” maddesine öğretmenler % 1,8 oranında hiç katılmıyorum, % 12,6 oranında katılmıyorum, % 23,4 oranında kararsızım, % 50,5 oranında katılıyorum, % 10,8 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 61,3’ünün olumlu görüş belirterek katıldıkları söylenebilir.

Öğretmenler “Öğrenciler metinlerden hareketle başlıktan içeriği, içerikten başlığı tahmin etme, metinlerdeki düşünceler üzerinde mantık yürütme gibi çıkarımlarda bulunabilmektedirler.” maddesine % 1,8 oranında hiç katılmıyorum, % 6,3 oranında katılmıyorum, % 27 oranında kararsızım, % 48,6 oranında katılıyorum, % 15,3 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 63,9’unun olumlu görüş belirterek katıldıkları söylenebilir.

“Öğrenciler metni anlamlandırırken resim, fotoğraf, karikatür gibi görsel materyallerden yeterince yararlanabilmektedirler.” maddesine öğretmenler % 1,8 oranında hiç katılmıyorum, % 13,5 oranında katılmıyorum, % 17,1 oranında kararsızım,

% 54,1 oranında katılıyorum, % 12,6 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 66,7'sinin olumlu görüş belirterek katıldıkları söylenebilir.

Okuma, “insanın kendisinden ve çevresinden haberdar olması, okuduğunu anlamak koşulu ile hangi yaşta olursa olsun yakın çevresi dışındaki dünya ile ilişki kurması” şeklinde tanımlanmaktadır (Alpay, 1991: 120). Sever (2000:15)'e göre ise bir öğrenme süreci olan okuma dilin öğretilmesinde ve hayata geçirilmesinin temelinde yer almaktadır. Bu görüş Bamberger (1990: 1) tarafından okumanın temelinde yatan gerçeğin, değişik düşünceleri öğrenmek olduğu şeklinde desteklenmektedir. Buna göre okuma eylemi hem birey hem de toplum hayatı açısından üzerinde ısrarla durulması gereken bir etkinlik alanıdır. Doğru ve hızlı okuyan, okuduğunu yerli yerince yorumlayan, sözlü ve yazılı anlatımı iyi yapabilen öğrencilerin bütün okul hayatında başarılı olacağı muhakkaktır (Göçer, 2000). Bununla birlikte yirmi birinci yüz yıl insanı hızlı, doğru, anlayarak ve eleştirel okuma becerisine sahip olmadığı sürece hem günlük yaşamında hem de öğrencilik yaşamında başarısız olacaktır (Köksal, 2001: 6).

2005 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın öğrencilerin okuma becerilerinin gelişimine olumlu katkılar sağlayıp sağlamadığını belirlemeye yönelik olarak hazırlanan maddelere öğretmenlerin çoğunluğu olumlu görüş belirtmiştir.

5. Görsel Okuma ve Görsel Sunu Etkinliklerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

İlköğretim 5. sınıf öğretmenlerinin görsel okuma ve görsel sunu öğrenme alanına yönelik sorulara verdikleri cevapların yüzde ve frekans dağılımları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 5: Görsel Okuma ve Görsel Sunu Etkinliklerine Yönelik Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulguların Yüzde ve Frekans Dağılımları

Maddeler	SEÇENEKLER										TOPLAM	
	1		2		3		4		5			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
M28	2	1,8	13	11,7	10	9	62	55,9	23	20,7	110	100
M29	4	3,6	19	17,1	16	14,4	46	41,4	25	22,5	110	100
M30	4	3,6	31	27,9	6	5,4	46	41,7	23	20,7	110	100

Öğretmenler “Programda yer alan görsel okuma ve yazma etkinliklerinin, öğrencilerin anlama ve anlatma becerilerini geliştirmede etkili olduğuna inanıyorum.” maddesine % 1,8 oranında hiç katılmıyorum, % 11,7 oranında katılmıyorum, % 9 oranında kararsızım, % 55,9 oranında katılıyorum, % 20,7 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 76,6'sının olumlu görüş belirterek katıldıkları söylenebilir.

“Öğrenciler, etkinlikleri gerçekleştirmek amacıyla yeterli ve gerekli araç gereçleri bulmakta güçlük çektiklerinden dolayı görsel sunu yapmakta zorlanmaktadır.” maddesine öğretmenler % 3,6 oranında hiç katılmıyorum, % 17,1 oranında katılmıyorum, % 14,4 oranında kararsızım, % 41,4 oranında katılıyorum, % 22,5 oranında

kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 63,9'unun olumlu görüş belirterek katıldıkları söylenebilir.

Öğretmenler "Sınıf içindeki görsel okuma ve sunu etkinlikleri, ders kitabındaki resimleri yorumlama ile sınırlı kalmaktadır." maddesine % 3,6 oranında hiç katılmıyorum, % 27,9 oranında katılmıyorum, % 5,4 oranında kararsızım, % 41,4 oranında katılıyorum, % 20,7 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu maddeye öğretmenlerin % 62,1'inin olumlu görüş belirterek katıldıkları söylenebilir.

Elde edilen bulgulardan hareketle araştırmaya katılan öğretmenler, programda yer alan görsel okuma ve görsel sunu etkinliklerinin öğrencilerin anlama ve anlatma becerilerini geliştirmede etkili olduğuna inanmaktadır. Diğer taraftan öğretmenlere göre öğrenciler yeterli araç gereç bulmakta zorlandıklarından görsel okuma ve görsel sunu etkinliklerini gerektiği ölçüde gerçekleştirememektedir. Bu nedenle de görsel okuma ve görsel sunu etkinlikleri ders kitabındaki resimleri yorumlamakla sınırlı kalmaktadır.

Bu görüşlerden hareketle programın uygulanmasından ve alt yapı eksikliklerinden kaynaklanan bazı sorunların bulunduğu ifade edilebilir. Korkmaz (2006: 258) da programın başarıyla uygulanmasını engelleyecek en önemli faktörleri; okulların alt yapı yetersizliği, araç-gereçlerin ve materyallerin yetersizliği, sınıfların kalabalık olması, ailelerin maddi külfet getirmesi olarak ifade etmektedir.

Sonuçlar

1. Araştırmaya katılan ilköğretim 5. sınıf öğretmenleri yazma becerisiyle ilgili maddelere % 32,4 oranında katılıyorum ve % 9 oranında kesinlikle katılıyorum cevabını vermişlerdir. Yazma becerisi ile ilgili maddeler olumlu görüş bildiren maddelerdir. Bu maddelere hiç katılmıyorum cevabı veren öğretmenlerin oranı % 7,2 ve katılmıyorum cevabını veren öğretmenlerin oranı da % 37 olmuştur. Bu sonuçlara göre yazma becerisiyle ilgili maddelere katılarak görüş belirten öğretmenlerin oranı ile katılmayarak görüş belirten öğretmenlerin oranı hemen hemen birbirine eşittir.

2. Araştırmaya katılan ilköğretim 5. sınıf öğretmenleri dinleme becerisiyle ilgili maddelere % 53,2 oranında katılıyorum ve % 1,8 oranında kesinlikle katılıyorum cevabını vermişlerdir. Bu maddelere hiç katılmıyorum cevabı veren öğretmenlerin oranı % 9 ve katılmıyorum cevabını veren öğretmenlerin oranı da % 19,8 olmuştur. Bu sonuçlara göre dinleme becerisiyle ilgili maddelere katılarak görüş belirten öğretmenlerin oranı, katılmayarak görüş belirten öğretmenlerin oranından daha fazladır.

3. Araştırmaya katılan ilköğretim 5. sınıf öğretmenleri konuşma becerisiyle ilgili maddelere % 45 oranında katılıyorum ve % 16,2 oranında kesinlikle katılıyorum cevabını vermişlerdir. Bu maddelere hiç katılmıyorum cevabı veren öğretmenlerin oranı % 0 ve katılmıyorum cevabını veren öğretmenlerin oranı da % 25,2 olmuştur. Bu sonuçlara göre konuşma becerisiyle ilgili maddelere katılarak görüş belirten öğretmenlerin oranı, katılmayarak görüş belirten öğretmenlerin oranından daha fazladır.

4. Araştırmaya katılan ilköğretim 5. sınıf öğretmenleri okuma becerisiyle ilgili maddelere % 49,5 oranında katılıyorum ve % 9 oranında kesinlikle katılıyorum cevabını vermişlerdir. Bu maddelere hiç katılmıyorum cevabı veren öğretmenlerin oranı % 5,4 ve katılmıyorum cevabını veren öğretmenlerin oranı da % 23,4 olmuştur. Bu sonuçlara göre okuma becerisiyle ilgili maddelere katılarak görüş belirten öğretmenlerin oranı, katılmayarak görüş belirten öğretmenlerin oranından daha fazladır.

5. Öğretmenler, programda yer alan görsel okuma ve görsel sunu etkinliklerinin öğrencilerin anlama ve anlatma becerilerini % 76,6 oranında geliştirdiğini ifade etmektedir.

6. Öğretmenlerin % 63,9'u yeterli araç gereç bulunamadığından öğrencilerin görsel okuma ve görsel sunu yapmakta zorluk çektiklerini ifade etmektedir. Bu olumsuz durumdan dolayı görsel okuma ve görsel sunu etkinliklerinin ders kitabındaki resimleri yorumlamayla sınırlı kaldığını ifade eden öğretmenlerin oranı da % 62,4 olarak tespit edilmiştir.

Öneriler

1. Öğretmenler sınıf içi yazma etkinliklerinde anlamlı, kurallı, anlaşılır, noktalama işaretleri ile imla kurallarına uygun cümleler yazdırma çalışmalarına daha fazla yer vermelidir.

2. Öğrenciler kendi yazılarını içerik, şekil ve dil-anlatım yönlerinden düzeltme konusunda cesaretlendirilmeli ve öğrencilerin özellikle sayfa yapısıyla ilgili kurallara dikkat etmeleri sağlanmalıdır.

3. Öğrenciler seviyelerine uygun farklı yazı türlerinde (deneme, hikâye, günlük, mektup...) uygulanan yöntem ve teknikler hakkında bilgilendirilmeli ve bunlarla ilgili etkinliklere ağırlık verilmelidir.

4. Öğrencilerin sınıf içinde yapılan dinleme etkinliklerinde dinleme amacını belirleme, dinlemeye hazırlık yapma, dikkatini yoğunlaştırma gibi kuralların bilincine varmaları ve bunlara uymaları sağlanmalıdır.

5. Öğrencilerin konuşmalarını bulundukları ortama ve arkadaşlarının seviyelerine uygun belirli bir plan çerçevesinde düzenleyebilmeleri için gerekli uygulamalar yapılmalı ve önlemler alınmalıdır.

6. Öğrenciler okumanın amacına ve farklı metnin türlerine göre okuma teknikleri (sorgulayarak okuma, göz atarak okuma...) hakkında bilgilendirilmeli ve bu konuda gerekli çalışmalara ağırlık verilmelidir.

7. Görsel okuma ve görsel sunu etkinliklerinin programda istenen şekilde yapılabilmesi için araç gereçlerle ilgili alt yapı eksiklikleri giderilmelidir.

8. Öğretmenler, programın içeriği, öğrenme alanları, etkinlikler, ders işlenişleri, yöntem ve teknikler hakkında hizmet içi kurslar ve seminerler yoluyla uzmanlar tarafından bilgilendirilmelidir.

Kaynakça

- Akyol, Hayati. (1999). "Bilgi Vermeye Dayalı Metinler ve Öğretimi", **Çağdaş Eğitim**. Nisan 253.
- Akyol, Hayati. (2003). "Metinlerden Anlam Kurma". **Türklük Bilimi Araştırmaları** . S. 13: ss. 49-58
- Alpay, Meral. (1991). **Kütüphane: Dünyü Yarına Bağlayan Köprü**. Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi, İstanbul.
- Bamberger, Richard. (1990). **Okuma Alışkanlığını Geliştirme**. Çev: Bengü Çapar. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara
- Coşkun, Eyyüp. (2005). "İlköğretim Dördüncü ve Beşinci Sınıf Öğretmen ve Öğrencilerinin Yeni Türkçe Dersi Öğretim Programı'yla İlgili Görüşleri Üzerine Nitel Bir Araştırma". **Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri**. C. 5, S. 2. ss. 421-476.
- Demirel, Özcan. (1999). **İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi**. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.
- Göçer, Ali. (2000). "İlköğretim Öğretmeni Adaylarına İlk Okuma Yazma Çalışmaları İle İlgili Pratik Öneriler". **Millî Eğitim Dergisi** . S.148.
- Göğüş, Beşir. (1993). "Türkçe Öğretimine Genel Bakış". **İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi ve Sorunları**. TED Yayınları, Ankara. ss. 1-26.
- Kavcar, Cahit (1996). "Ana Dili Eğitimi". **Ana Dili Dergisi** . S. 1.
- Korkmaz, İsa. (2006). "Yeni İlköğretim Programının Öğretmenler Tarafından Değerlendirilmesi". **I. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi Bildirileri** . 14-16 Nisan, Kök Yayıncılık, Ankara. C. 2. ss. 249- 260.
- Köksal, Kemal. (2001). **Okuma Yazmanın Öğretimi**. PegemA Yayıncılık, Ankara
- MEB. (2005). **İlköğretim Türkçe Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programı**. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Özbay, Murat. (2005). **Bir Dil Becerisi Olarak Dinleme Eğitimi**. Akçağ Yayınları, Ankara.
- Sever, Sedat. (2000). **Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme**. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Sidekli, Sabri. ve Buluç, B. (2006). "İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Becerilerinin Karşılaştırılması." **I. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi Bildirileri** , 14-16 Nisan, Kök Yayıncılık, S. 1. ss. 156-167.
- Şimşek, Nurettin. (2004). "Yapılandırıcı Öğrenme ve Öğretime Eleştirel Bir Yaklaşım", **Eğitim Bilimleri ve Uygulama**. S. 5. ss. 115-139.
- Taşer, Suat. (2000). **Konuşma Eğitimi**. Papirüs Yayınevi, İstanbul.
- Tosunoğlu, Mesiha. ve Deniz Melanlıoğlu, D. (2004). "Türkçenin Yolculuğunda Önemli Duraklardan Biri: Eğitim Öğretim Programları." **I. Ulusal Sosyal Bilimler Sempozyumu**. Kırkkale.
- Tosunoğlu, Mesiha. ve Deniz Melanlıoğlu, D. (2006). "Türkçe Müfredat Programlarının Değerlendirilmesi." **I. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi Bildirileri**. 14-16 Nisan. Kök Yayıncılık. C. 2. ss. 86-99.